



BALDONES NOVADA DOME

JĀŅA DŪMIŅA BALDONES MŪZIKAS SKOLA

Reģ.Nr. 4376902282

Daugavas ielā 23, Baldone, Baldones novads, LV- 2125

Tālrunis 67932069, e-pasts baltapils@baldone.lv

PROFESIONĀLĀS IEVIRZES IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS

Mācību priekšmeta „Mūzikas literatūra” programma

*Mācību priekšmeta programma pieņemta metodiskās padomes 2018. gada 29.
augusta sēdē, protokols Nr. 1*

**Profesionālās ievirzes izglītības programmas
“Instrumentālā mūzika” mācību priekšmeta
“Mūzikas literatūra”
programma**

Mācību priekšmeta mērķis

- sekmēt izglītojamā veidošanos par garīgi attīstītu, brīvu, atbildīgu un radošu personību;
- sekmēt izglītojamā pozitīvās attieksmes veidošanos pret līdzcilvēkiem;
- attīstīt audzēkņu domāšanas un mūzikas izpratnes spējas;
- radīt audzēkņos vēlēšanos klausīties dažādu stilu un žanru mūziku, kā arī sniegt tās pilnvērtīgai uztverei nepieciešamās zināšanas, iemaņas un prasmes.
- radīt motivāciju izglītības turpināšanai profesionālās vidējās izglītības pakāpē;
- nodrošināt izglītojamajam iespēju sagatavoties profesionālās vidējās izglītības ieguvei “Instrumentālās mūzikas”, “Vokālās mūzikas” un “Mūzikas teorijas” izglītības programmās;
- stimulēt audzēkņus uz patstāvīgu mūzikas klausīšanos, koncertu un operu izrāžu apmeklēšanu;
- rosināt audzēkņus uz novada muzikālās dzīves izzināšanu un aktīvu iekļaušanos tajā.

Mācību priekšmeta uzdevumi:

- veidot izpratni par mūzikas vēsturisko stilu attīstību, konkrēta komponista un laikmeta kontekstā;
- iepazīt mūzikas žanrus, izteiksmes līdzekļus un to lomu mūzikas satura un tēla veidošanā;
- iemācīt saklausīt, analizēt un raksturot mūziku, balstoties uz iegūtajām zināšanām un dzirdes priekšstatiem;
- nodrošināt sistematizētu pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi mūzikas literatūrā;
- attīstīt jaunrades spējas mūzikā;
- attīstīt pamatprasmī raksturot skaņdarba tēlainību un mūzikas valodu;
- sekmēt izglītojamā emocionālo un intelektuālo attīstību;
- attīstīt muzikālo domāšanu un atmiņu;
- apgūt mūzikas literatūras pamatterminoloģiju;
- nodrošināt muzikāli radošo darbību;

Mācību priekšmeta “Mūzikas literatūra” satura apguves ilgums un apjoms.

Mācību priekšmeta “Mūzikas literatūra” stundu skaits visos mācību gados kopā ir 140 stundas;

Mācību priekšmeta “Mūzikas literatūra” mācību ilgums:

- 8-gadīgās apmācības programmā “Mūzikas literatūru” izglītojamie apgūst, sākot ar 5.klasi;
- 6-gadīgās apmācības programmā “Mūzikas literatūru” izglītojamie apgūst, sākot ar 3.klasi. Mūzikas literatūru izglītojamie apgūst 4 mācību gadu garumā.

Mācību priekšmeta “Mūzikas literatūra” stundu skaits katrā mācību gadā, ietverot mācību priekšmetam noteiktās kontaktstundas un patstāvīgā darba stundas

- 1. mācību gads: 35 kontaktstundas;
- 2. mācību gads: 35 kontaktstundas;
- 3. mācību gads: 35 kontaktstundas;
- 4. mācību gads: 35 kontaktstundas;

Mācību priekšmeta “Mūzikas literatūra” noslēguma prasības.

Zināšanu un prasmju pārbaudi organizē rakstiski un mutiski:

- mutisks stāstījums par komponistu, izvelkot kādu no iepriekš sagatavotām biļetēm.
- skaņdarbu fragmentu noteikšana no “Mūzikas literatūras” obligātajām tēmām, atpazīstot to tematisko materiālu skaņu ierakstā vai klavieratskaņojumā, uzrakstot dzirdētā skaņdarba komponista vārdu, uzvārdu, skaņdarba nosaukumu.

Mūzikas literatūras prasības
1. apmācības gadā
(3./5.klase)

I Pusgads

Apgūst un zina:

- Viduslaiki
 - Garīgā un laicīgā mūzika
- Renesanse
 - Eiropas valstu mūzika, jaunie žanri
- Baroks
 - Operas aizsākumi – Kristofs Vilibalds Gluks – „Orfejs”
 - Georgs Frīdrihs Hendelis – oratorija “Mesija”
 - Johans Sebastians Bahs
 - LTK
 - Tokāta un fūga ērģelēm re minorā

II Pusgads

Apgūst un zina:

- Klasicisma laikmets
 - Jozefs Haidns
 - Volfgangs Amadejs Mocarts
 - Ludvigs van Bēthovens
 - Sonātes žanrs
 - J.Haidns – sonāte Re mažorā
 - V.A.Mocarts – sonāte La mažorā
 - L.van Bēthovens – “Patētiskā sonāte” do minorā
 - Simfonijas žanrs
 - J.Haidns – 103. simfonija Mib mažorā
 - V.A.Mocarts – 40. simfonija sol minorā
 - L.van Bēthovens – 5.simfonija do minorā
 - Operas žanrs
 - V.A.Mocarts – opera “Figaro kāzas”

Mūzikas literatūras prasības
2. apmācības gadā
(4./6.klase)

I Pusgads

Apgūst un zina:

- Romantisma laikmets
 - Agrīnais vācu-austriešu romantisms
 - Francis Šūberts
 - Dziesmas, cikli (Skaistā dzirnavniece, Ziemas ceļojums)
 - 8. simfonija si minorā “t.s. Nepabeigtā”
 - Roberts Šūmanis
 - Klavierdarbi, cikli (“Karnevāls”)
 - Dziesmas, cikli (“Dzejnieka mīla”)
 - Agrīnās nacionālās skolas
 - Polija un Frideriks Šopēns
 - Klavierdarbi
 - Ungārija un Ferencs Lists
 - 2. ungāru rapsodija

II Pusgads

Apgūst un zina:

- Simfoniskās mūzikas attīstība Romantisma laikmetā
 - Hektors Berliozs
 - “Fantastiskā” simfonija
 - Johanness Brāmss
 - “Ungāru dejas”
- Operas žanra attīstība Romantisma laikmetā
 - Itālija
 - Džoakīno Rosīni
 - “Seviljas Bārdzīnis”
 - Džuzepe Verdi
 - Traviata, Aīda un Rigoletto
 - Vācija
 - Karls Marija fon Vēbers
 - Burvju Strēlnieks
 - Rihards Vāgners un operas reforma
 - Uvertīra operai “Tanheizers”

Mūzikas literatūras prasības
3. apmācības gadā
(5./7.klase)

I Pusgads

Apgūst un zina:

- Vēlīnās nacionālās skolas
 - Krievija un Mihails Gļinka
 - Vokālie darbi – romances
 - Skaņdarbi orķestrim
 - Opera “Dzīvība par caru”
- Krievu mūzikas attīstība Romantisma laikmetā
 - Varenā Kopa
 - Modests Musorgskis
 - “Izstādes gleznas”
 - Nikolajs Rimskis-Korsakovs
 - Simfoniskā svīta “Šeherezāde”
 - Maskavas skola un Pēteris Čaikovskis
 - Klavierdarbi
 - Instrumentālie darbi
 - Skatuves darbi

II Pusgads

Apgūst un zina:

- Vēlīnās nacionālās skolas
 - Norvēģija un Edvards Grīgs
 - Simfoniskā svīta “Pērs Gints”
 - Klavierkoncerts
 - Čehija; Bedržihs Smetana un Antonīns Dvoržāks
- Krievu mūzika gadsimtu 19./20. gadsimtu mijā
 - Sergejs Rahmaņinovs un Aleksandrs Skrjabins
- Modernisms
 - Krievu Modernisms
 - Sergejs Prokofjevs
 - Balets “Romeo un Džuljeta”
 - Dmitrijs Šostakovičs
 - 7. Simfonija
 - Igors Stravinskis
 - Balets „Petruška”

Mūzikas literatūras prasības

4. apmācības gadā

(6./8.klase)

I Pusgads

Apgūst un zina:

- Impresionisms un Francija
 - Klods Debisī
 - Moriss Ravēls
- Ekspresionisms
 - Arnolds Šēnbergs un Jaunā Vīnes skola
- Vitālisms un Ungārija
 - Bēla Bartoks
- Franču sešinieks
 - Darjī Mijo, Artūrs Onegērs
- Avangards
- Minimālisms
- Postmodernisms un akadēmiskā mūzika mūsdienās
- Populārās mūzikas vēsture
 - Ieskats džezas mūzikas vēstures attīstībā
 - Rokmūzika
 - Popmūzika

II Pusgads

Apgūst un zina:

- Latviešu mūzikas attīstība
 - Pirmie latviešu mūzikas darbinieki
 - Jānis Cimze
 - Baumaņu Kārlis
 - Latviešu mūzikas klasiķi
 - Jurjānu Andrejs
 - Jāzeps Vītols
 - Emīlis Melngailis
 - Emīls Dārziņš
 - Alfrēds Kalniņš
 - 20.gadsimta 2. puses latviešu komponisti
 - Ādolfs Skulte
 - Marģeris Zariņš
 - Jānis Ivanovs
 - Imants Kalniņš
 - Pēteris Vasks
 - Jaunākās paaudzes latviešu komponisti
 - Andris Dzenītis
 - Ēriks Ešenvalds

Mūzikas uztvere pēc dzirdes, atpazīstot obligātās muzikālās tēmas:

Ārzemju komponistu tēmas:

- G.F. Hendelis – oratorija „Mesija”, 2. daļa, koris *Hallelujah*,
- Š. Guno – „Ave Maria” (J. S. Baha LTK I, Prelūdijs C-dur),
- J.S. Baha – tokāta un fūga d–moll ērģelēm, tokātas tēma un fūgas tēma
- A. Vivaldi – vijoliņkoncertu cikls Četri gadalaiki, koncerts Pavasaris, 1. daļa,
- J. Haidns – simfonija Nr. 103 Mib mažorā, 1. daļa,
- V.A. Mocarts – Rekviēms, *Lacrimosa*,
- V.A. Mocarts – sonāte klavierēm A-dur, K. 331, 3. daļa,
- V.A. Mocarts – simfonija Nr. 40, K. 550, 1. daļa, G. p.,
- L. van Bēthovens – skaņdarbs klavierēm „Elīzei”
- L. van Bēthovens – sonāte klavierēm op. 27, nr. 2, 1. daļa,
- L. van Bēthovens – simfonija Nr. 5, 1. daļa, G. p.,
- L. van Bēthovens – simfonija Nr. 9, 4. daļa, Oda priekam,
- Dž. Rosīni – opera „Vilhelms Tells”, uvertīra, Vilhelma Tella tēma ,
- N. Paganīni – kaprīze vijolei, Nr. 24, a-moll,
- F. Mendelszons – mūzika teātra izrādei „Sapnis vasaras naktī”, Kāzu maršs,
- F. Šūberts – balāde „Meža ķēniņš”,
- R. Šūmanis – cikls klavierēm Bērnu ainas, „Sapņojums”,
- F. Šopēns – sonāte klavierēm b-moll, 3. daļa,
- F. Lists – ungāru rapsodija klavierēm Nr. 2,
- J. Štrauss – valsis „Pie skaistās zilās Donavas”,
- Dž. Verdi – opera „Rigoletto”, 3. cēliens, Hercoga dziesmiņa,
- Dž. Verdi – opera „Aīda”, 2. cēliens, Triumfa maršs,
- R. Vāgners – opera „Tristāns un Izolde” – Uvertīra,
- Ž. Bizē – opera „Karmena”, 1. cēliens, Habanēra,
- J. Brāmss – Ungāru dejas Nr. 5,
- E. Grīgs – 1. svīta orķestrim „Pērs Gints” – „Rīts”,
- N. Rimskis–Korsakovs – opera „Pasaka par caru Saltanu”, Kamenes lidojums,
- M. Musorgskis – cikls klavierēm „Izstādes gleznas” – Pastaigas tēma, „Diženie vārti galvaspilsētā Kijevā”,
- S. Prokofjevs – balets „Romeo un Džuljeta”, 1. cēliens, Bruņinieku dejas,
- M. Ravēls – „Bolero” simfoniskajam orķestrim,
- K. Debisī – „Bergamas svīta” klavierēm, 3.daļa „Mēnessgaisma”,
- B. Bartoks – „*Allegro barbaro*” klavierēm,
- I. Stravinskis – balets „Petruška” – krievu dejas 1. ainā,
- A. Šēnbergs – „Mēness Pjero”,
- D. Mījo – svīta „Skaramušs” – 3.daļa – „Braziljeira”,
- A. Onegērs – simfoniskais skerco „Pacific 231”,
- K. Pendereckis – „Raudas Hirosimas upuru piemiņai” 52 stīgu instrumentiem.

Latviešu komponistu tēmas

- A. Jurjāns – latviešu tautasdziesmas kantāte Tēvijai
- J. Vītols – kora balāde „Gaismas pils”,
- E. Dārziņš – „Melanholiskais valsis” simfoniskajam orķestrim,
- E. Melngailis – kordziesma „Jāņuvakars”,
- A. Kalniņš – opera „Baņuta” – koris „Pavadāmi Jāņu dienu”,
- J. Ivanovs – 6. Simfonija (Latgales), 3. Daļas galvenā tēma,
- M. Zariņš – vokālais cikls – „Partita Baroka stilā” – 1. daļas tēma
- P. Vasks – „Ainava ar putniem” flautai solo,
- M. Brauns – latviešu mesa „Saule, Pērkons, Daugava” korim ar pavadījumu
- R. Pauls – dziesma „Manai dzimtenei” korim un orķestrim
- I. Kalniņš – mūzika spēlfilmam „Pūt, vējiņi!”, Fināls,
- Z. Liepiņš – rokopera Lāčplēsis, fināla dziesma „Krustcelēs mazs bērniņš”
- Ē. Ešenvalds – „Dvēseles dziesma” korim

Mācību priekšmeta Mūzikas literatūra apguves secība

Mācību priekšmeta Mūzikas literatūra apguves secību veido pedagogs, izvēloties vai nu tematisko, vai stilistisko, vai hronoloģisko apgūstamās vielas izklāsta principu, vadoties pēc audzēkņu vecuma un uztveres īpatnībām. To paredz skolas individuāli izstrādātā mācību priekšmetu autorprogramma.

VĒRTĒŠANAS SKALA

ATZĪME	VĒRTĒJUMA SKAIDROJUMS
10 balles (izcili)	Audzēknis parāda izcilas zināšanas un prasmes, kas pārsniedz attiecīgās klases mācību programmas apjomu: brīvi stāsta, paužot savu attieksmi, demonstrē tēmas, analizē, spēj loģiski argumentēt un pamatot savu domu (vecākajās klasēs). Izrāda īpašu interesi par mācībām.
9 balles (teicami)	Nevainojamas zināšanas un prasmes atbilstoši attiecīgās klases mācību programmas prasībām. Augsti attīstītas domāšanas un intelektuālā darba prasmes, strauji progresējot veic mācību uzdevumus, prot radoši pielietot iegūtās zināšanas.
8 balles (ļoti labi)	Audzēkņa zināšanas ir dziļas un pamatīgas. Audzēknis ar izpratni var reproducēt mācību materiālu, saskata likumsakarības, atšķir būtisko no mazsvarīgā, pauž savu attieksmi, tomēr vērojamas atsevišķas neprecizitātes, nesvarīgi trūkumi.
7 balles (labi)	Apgūtās mācību priekšmeta programmas prasības. Audzēknis prot zināšanas un prasmes izmantot pēc parauga vai pazīstamās situācijās, uzdoto veic apzinīgi, taču zināšanās un prasmēs sastopami nesvarīgi trūkumi.
6 balles (gandrīz labi)	Apgūtas mācību priekšmeta programmas prasības. Audzēknis zina pamatjēdzienus, likumus, mācību vielu izklāsta pietiekoši skaidri un saprotami, taču zināšanas un prasmes ir nepietiekoši stabilas un pārliecinošas.
5 balles (viduvēji)	Pamatvilcienos (60 % apjomā) apgūta mācību programma, taču zināšanās un prasmēs ir daudz trūkumu: audzēknis jauc faktus, kļūdās atsevišķos jēdzienos un terminos, mācību vielu neprot izklāstīt pietiekoši skaidri.
4 balles (gandrīz viduvēji)	Audzēknis mācību programmu apguvis individuālo spēju līmenī (aptuveni 50 % no apjoma). Zināšanās un prasmēs ir ievērojami robi, mācību vielu izklāsta juceklīgi, neatšķir būtisko no mazsvarīgā, uzdoto veic bez īpašas intereses.
3 balles (vāji)	Zināšanas, prasmes un iemaņas apgūtas virspusēji, tās ir nepietiekošas (mazāk nekā 50 %). Audzēknis pieļauj daudz kļūdu, neizpilda skolotāja norādījumus, jūtami atpaliek mācībās.
2 balles (ļoti vāji)	Apgūtas atsevišķas zināšanas, prasmes un iemaņas, taču nav spēju tās praktiski izmantot. Nav intereses par mācībām.
1 balle (ļoti, ļoti vāji)	Nav izpratnes par priekšmeta būtību un iemaņu tajā.